

Szerkesztési iroda:
Nagyberek Zápolya-
utca 1. hová a lap szel-
lemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyv-
nyomdája. Nagyberek-
utca 1. hová a hirdetések, előfizetések
és a lap szétküldésére
vonatkozó felszólalások
intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felelős szerkesztő: Somfai János.

Működési árak
Egész évre — — 24 K
Félévre — — — 12 K
Negyedévre — — — 6 K
Egyes szám ára 8 fillér.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal vesz föl.
Azonkívül az összes hir-
detési irodák. :: ::
Megjelenik vasár- és
ünnepnapok kivételével
mindennap d. u. 5 órakor

Nagyberek, 1914.

XLIII. évfolyam, 211. szám.

Péntek, szeptember 18.

A háboru eseményei.

A FRANCIAORSZÁGI VILÁGCSATA.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. (A miniszterelnökség sajtóosztályától.) Berlin, szept. 17. A nagy főhadiszállás hivatalosan jelenti:

A helyzet a nyugati határon tegnap óta változatlan. A harcfront egyes helyein a francia csapatok támadásai tizenötödikéről virradó éjjel és a tizenhatodik nap folyamán vissza lettek utasítva, míg a németek ellentámadásai sikeresek voltak.

A NÉMET CSÁZÁR SÓGORA IS MEGSEBESÜLT.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Irodának Berlinből sürgönyzik, Frigyes Károly hesseni herceg, a német császár sógora súlyosan megsebesült. A herceg a lábába golyót kapott.

TÖRÖKORSZÁG ÉS AZ ENTENTE.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. A Budapesti Tudósító jelenti: Mint Bécsből sürgönyzik, Giers orosz nagykövet fölkerlte a portát, hogy csatlakozzék az ententehez, Törökország válasza azonban elutasító lesz.

NÉMET VASUTASOK BELGIUMBAN.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Mint Berlinből sürgönyzik, vasárnap 550 vasutas ment Brüsszelbe a beiga vasutak átvételére.

AMERIKA SEMLEGESSÉGE.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Mint Berlinből sürgönyzik, Wilson, az Unio elnöke, legutóbb beszédet mondott, amelyben a szigorú

semlegesség hangoztatása mellett kijelentette, hogy az Unio valamennyi hadviselő féllel szemben pártatlan lesz, hogy majd a békére nézve tanácsokkal szolgálhasson.

NÉMET KORMÁNYZÓ OROSZORSZÁGBAN

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Mint Berlinből sürgönyzik, a császár Merveldt grófot suvalki kormányzóvá nevezte ki.

TÖRÖKÖK TUNTETÉSE MONARCHIÁNK ÉS NÉMETORSZÁG MELLETT.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Mint Konstantinápoly-sürgönyzik, ott tegnap este nagy tüntetés volt monarchiánk és Németország mellett.

AZ AMERIKAI FLOTTA MEGERŐSÍTÉSE.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Berlinből sürgönyzik a Magyar Távirati Irodának: Az Unio meg erősítette csendes-óceáni flottáját s egy nagy hajóraj elindult a Philippinákra.

NÉMET HADVEZÉREK ELŐLÉPTETÉSE.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Berlinből sürgönyzik: A Wolff-ügynökség jelentése szerint a császár Einem lovassági tábornokot hadseregpáncsnokká, Stein főhadiszállásmestert pedig a 14-ik tartalékhad test vezénylő tábornokává kinevezte.

ANGOL GŐZÖS ZATONYON.

Budapest, szept. 18. (A „Torontál” eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Irodának Konstantinápolyból jelenti, a

Dardanellákban egy angol gőzös aknamentes helyen zátonyra futott s elzárta a tengerszorosot.

FRANCIAORSZÁGBÓL KIUTASÍTJÁK A TÖRÖKÖKET.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Mint a „Budapesti Tudósító”-nak Bécsből jelenti, odaérkezett közlések szerint, Franciaországból az összes törököket kiutasítják.

CAILLAUX MEGSEBESÜLT.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Rómán át jelenti Párisból, hogy Caillaux, a volt francia pénzügyminiszter, a Páris alatti harcokban megsebesült.

A HADIFOGLYOK LISTÁJÁNAK KICSERÉLÉSE.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Irodának Berlinből jelenti, megegyezés létesült az angol, francia és orosz kormányokkal a hadifoglyok listájának kicserélésére.

SEBESÜLT SZALLÍTÓ VONAT KATASZTROFAJA.

Budapest, szept. 18. A „Torontál” eredeti távirata. Mint a Magyar Távirati Irodának Párisból jelenti, Sarry sur Marne melletti hidat fel akarták robbantani. Ugyanakkor sebesülteket szállító vonat ment át a hídon, miközben több vagon a vízbezuhant. Sok sebesült meghalt, egyrésztük azonban megmentették. További részletek hiányzanak.

Kivégzett hazaárulók.

A beskai ünneplők bünhödése. — Aki rálőtt katonáinkra. — Áruló joghallgató.
A pancsoval fosztogatók.

A déli hatérről érkező győzelmes hírek elmondják, hogy levertük a szerbek betörési kíséretét. Ezt bizonyítják a délvidéki kormánybiztosok felhívásai is, amelyek a nyugtalanított és a déli városok és salvakból elmenekült magyar és német lakosságot visszahívják házaikba. Ezekkel a hírekkel kapcsolatban igen érdekes a péterváradai várparancsnokság egy hirdetménye, amely arról szól, hogy egyik határmenti szerbek lakta községünk lakosai annak hírére, hogy a szerb hadsereg csapatai betörték a határon „ünnepélyes fogadtatást készített elő a gaz ellenség részére!”

Beska község szerb lakóiról mondja a hirdetmény, hogy azoknak egyrésze a hazaárulás gyalázatos büntetését követte el.

A vérlázító és minden magyar érzelmű embert undorral eltöltő eseményekről a következő tudósításunk szolgáljon részletes ismertetésül:

Ujvidéktől alig néhány kilométerre fekvő Beska községbe is eljutott annak a híre, hogy a szerbek Mitrovicánál betörték a határon. A község lakosai terített asztalokkal várták ellenségeinket, akiket ők „testvéreinknek” tartottak. De a beskai hazaárulók hiába várták a gyilkos bandát, azokat jóval Beskán túl a mi katonáink fegyverei várták, a beskaiak házába az éberrel figyelő magyar katonaság lépett be és összefogosta a hazaárulókat mind és lángra fűzve szállította őket Péterváradra. A katonai hatóság a bizonyítékok alapján a következő főkolompókat szombat

hajnalban kivégeztette: Dunajov Szvetozár görög keleti szerb lelkészt, Markovics Vladimir községi jegyzőt, Jovanovics Danica tanítónő és festőnő, Varicsék Milán állatorvost, Bojesics Szvetozár földmivest, Rocz Vladimir földmivest. A kivégzést a Beskáról hozott többi bűnös jelenlétében hajtották végre.

A várparancsnokság pedig a kivégzés után a következő hirdetményt tette közzé:

Cs. és kir. Petrovaradin-Ujvidéki várparancsnokság.

1454. szám kt.

HIRDETMEYNY.

Beska községben azon hirre, hogy a szerb hadsereg csapatai betörték a határon és előrenyomultak, a község lakosai

nak egy tekintélyes része ünnepélyes fogadtatást készített elő. Házaikra fehér zászlót tűztek ki, ablakaikat kivilágították s üresített asztalokkal várták a többi szerb katonákat, kik azonban a községet egyáltalában még csak meg sem közeltették.

Ezen gyallázatos eset arra indította a katonai hatóságot, hogy a cselekmény elkövetőit elfogassa, a hat főkolompóst nyilvánosan kivégeztesse, a többi pedig legszigorúbb büntetéssel sújtsa.

Figyelmeztetem a lakosságot, hogy hasonló hazaárulási cselekményektől szigorúan tartózkodjék, mert újabb esetben a katonai hatóságnak nem lesz módjában elnézést gyakorolni s a cselekmény összes elkövetőit, valamint a kiemelt tuzsokat is agyonlövésssel fogja büntetni.

Petrovaradin, 1914. szeptember 12.

Grzywinski Stanislausz s. k. Cs. és kir. vezérőrnagy, várparancsnok.

A beskai példa azonban nem egyedülálló. Van a magyar földnek még több itt élők között ellensége, akik csak az alkalomra lesnek, hogy fékevesztett indulataikkal tulajdon hazájukkal forduljanak szemben. Ilyen a zombori eset is.

Zomborban, ahol a lakosságnak csaknem fele szerb, az utóbbi időben a szerb és magyar lakosság között napirenden voltak a surlódások. Dr. Fehér Lőrinc polgármester, — hogy az esetleges afféreknek éet vegye, — a városháza minden hivataláról eltávolította a szerb feliratokat, s egyben felhívta a zombori kereskedőket is, hogy a tüntetések elkerülése végett hasonlóképpen cselekedjenek. A józanabb szerb kereskedők és intézetek ezt meg is tették, némelyek azonban nem is hederítették a polgármester figyelmeztetésére. Így Radoszavlyevits Számkó zombori Sztapári-uti kereskedő is, is, aki nem távolította el üzletéről a szerb nyelvű céget, s emiatt nagy tüntetések voltak a háza előtt.

Ekkor történt, hogy Radoszavlyevits a zsalugáterek mögül rálőtt a katonai kézsültségre, amely a tüntetés meggátlására ment oda. A merénylő kereskedőt azonnal letartóztatták s az előnyomozást a rendőrség folytatta le, amely megállapította, hogy habár a rendőrség nyilvánosan felhívta azokat, akiknek fegyverük van, szolgáltatassák be, Radoszavlyevits mégis engedély nélkül magánál rejtette. A rendőrség délután öt órakor adta át a foglyot a katonai parancsnokságnak. A haditörvényszék már reggel összeült s törvényt ült a vádlott felett. A notárius magyarfaló, akit már többször letartóztattak nemzetiségi üzemek miatt, most is kísérletet tett a régi taktikával: megátalkodottan tagadt, de a tanuvallomások kétségtelenül rábizonyították a merényletet. A haditörvényszék Paul Kálmán védőbeszéde után golyó általi halálra ítélte Radoszavlyevitset. Az ítéletet délelőtt tíz órakor mondták ki s délután fél három órakor már végre is hajtották: a kaszárnya udvarán lőtték agyon a kivézényelt katonák Radoszavlyevitset.

Az elszomorító sorozatot, melyet elrettentő példaként iktattunk mai számunkba, egy kémkedő joghallgató esetével zárjuk, melyől a következő jelentés szármol be:

Az újvidéki Armeé Etappenkommando közzéteszi, hogy Donoszavlyevics Vitomir joghallgatót — egy újvidéki szerb főgimnáziumi tanár fia — véderő ellen elkövetett büntetés miatt agyonlövötte. Donoszavlyevics a szerb sereg kémje volt s fényjelzésekkel adta a szerbek tudtára a mi hadmozdulatainkat.

Ugyancsak működött a statáriális bíróság Pancsován is. Mikor ugyanis a katonaság hadászati okokból a múlt napokban kiürítette a várost, egyes gonosz tevők arra használták föl az elhagyatottságot, hogy fosztogattak. A hatóság visszatérte után a fosztogatókat persze nyomban elfogták s Tosity Zárja 23 éves földmivest, aki egy trafikba tört be és Radovansev Axentie 45 éves kifőzőt, aki egy uszályhajón fosztogatót, statáriális uton kivégezték.

*

Mint a „Nera“ című fehértemplomi lap jelenti, fehértemplomban is kivégezték egy hazaárulót. Itt ugyanis Adám Rada nevű malomtulajdonos egy Kocsias Mirko nevű inasával fényjelzéseket adott a szerbeknek. Az árulókat megcsípték, haditörvényszék elé állították, amelynek ítélete alapján a malomtulajdonost kivégezték, kiskorú inasát pedig tízévi várfogságra ítélték.

HIREK.

— A nagybeeskereki polgárőrség. A nagybeeskereki polgárőrség szervezése serényen halad előre s férfaink már eddig is szép számmal jelentkeztek polgárőri szolgálatra, de remélhetőleg még sokan jelentkeznek majd, úgy, hogy mire a polgárőrség hivatalos megszervezésére kerül sor, akkorra megfelelő számú polgárőr is lesz. Itt adjuk az eddig jelentkezett polgárőrök névsorát:

Török Frené tanár, Novakovich Péter dijnok, Karácsonyi Mihály városi jövedéki felügyelő, dr. Menczer Izidor városi orvos, Csada Frigyes kereskedő, Christían Jenő tornatanár, dr. Kuszling János orvos, Kottrell József kereskedő, Somfai János lapszerkesztő, Borbély István napszámos, Molnár Ferenc házmester, Felsenstein Adolf gazd. alsalmazott, Kónya Ferné papucsgyáros, Küffer József jövedéki hivatalnok, Csányi Lajos jöv. hivatalnok, Zettel János jöv. hivatalnok, Heinrich Károly betűszedő, Illing János betűszedő, Güntner Mihály betűszedő, Vaszilov János ács, Galler János kereskedő, Eckstein Ignác jövedéki felügyelő, Pipa Lázár jöv. hivatalnok, Csanovics Mihály irodaszolga, Koszó Pál kaszinói szolga, Szabó Bertalan tanító, Tasnády Antal városi kézbesítő, Prokisch Gyula mészáros, Gombár Lajos hivataloszolga, Koch József hivataloszolga, Luffi János ács, Czirbus István ügynök, Milánkovics Simon szabász, Beck Zoltán magántisztviselő, Szentirmay Pál bankhivatalnok, Sohn József kereskedő, Baaden Hugó órás, Wehner József kereskedő, Bánfalvy Zsigmond joghallgató, Ambrózy Márton kereskedő, Perisics Nikefor vár. jöv. felügyelő, Glisity Szlavkó városi mázsáló, Kunszt Adám keresk. segéd, Tóth Lajos vendég-lős, Dömötör Miklós anyakönyvvezető, Paunovics Izidor keresk. segéd, Wagner Mihály, Schneebacher Lajos mészáros, Kovács Gyula városi dijnok, Végh Árpád asztalos, Oroszy Kovács Lajos, Hieber Hugó üvegkereskedő, Bergenthal Miksa kereskedő, Friedmann Zsigmond kereskedő, Wolf Sándor magánhivatalnok, Kardos Armin magánhivatalnok, Molnár Kúcura Ferenc urad. tisztartó, Bussa János kéményseprő, Kiss Lajos szabó, Stalder János napszámos, Pillis Sándor magánhivatalnok, Schmidt Rezső szabó, Wirsching János asztalos, Rónai Ödön megyei iktató, Giffinger Imre p. ü. számellenőr, Hoffmann Gáspár szücsmester, Burget József gimn. tanár, Tasnády Endre m. árvaszéki ülnök, Walik János, Sándor Jó-

zsef gépkereskedő, Perger Rezső kereskedő, Lucsics Vazul p. ü. számellenőr, Wégling Szilárd városi járlatbiztos, Erzegán Tivadar kereskedő, Schneider Pál női szabó, Schwarcz György cipész, Kohlstein János cipész, dr. Macher Sándor p. ü. s. titkár, Fazekas Andor számtiszt, Jung Mihály kőmives, Feketies Péter szabó, Jungheim Adám szabó, Feketies Ferenc kőmives, Feketies Ferenc II. kőmives, Friedmann Béla asztalos, Meezger Károly hentes, Kovács Andor magánhivatalnok, Szegő Jenő magánhivatalnok, Dyns Simon magánhivatalnok, dr. Grandjean Jenő várm. alügyész, Joanovich Sándor p. ü. irodatiszt, dr. Soós Ferenc m. árvaszéki ülnök, Rácz Antal napszámos, Monár Károly fűszerkereskedő, Kolb Jakab kereskedő, Günz Gábor kereskedő, Pollák Zsigmond kereskedő, Eckstein Vilmos kereskedő, Merschbacher János építőmester, Fejes Kálmán s. tanfelügyelő, Payer Ferenc kötéverő, László Márton utazó, Babinszky István jöv. felügyelő, Turinszky István napszámos, Prindl Tivadar p. ü. tisztviselő, Czarán Rádó kocsmáros, Kirtyánszky Szvetozár kocsmáros, Csizmadia György kereskedő, Hirsch Lipót bankhivatalnok, Szabady Frigyes máv. távirtda felvigyázó, Erling Antal távirtda felvigyázó, Rosenseld Mór kereskedő, Reiner Henrik kereskedő, Salzberger József kereskedő, Gere András géplakatos tanonc, Todorcsk Miklós p. ü. számvizsgáló, Melkuhn Dezső droguista, Bence Miksa butorgyáros, dr. Mayer Jenő nyomdász, Sztancsov Milán napszámos, Hammesz János bizt. tisztviselő, Hausladen Mátyás városi főszámvevő, Kramenacker Ferenc p. ü. számtanácsos, Hollósy Adorján kereskedő, Havas Dániel vár. alszámvevő, Napholz Sándor városi irnok, Holesovszky Lajos kereskedő, Csányi Antal városi hivataloszolga, Szanditz Lázár vár. hiv. szolga, Hódy Dani napszámos, Iványi Ernő magánhivatalnok, Miresov László kőműves, Tóth András napszámos, Felsmann Áron könyvkereskedő, Kecskény Tivadar p. ü. számellenőr, Kezeli Mészáros István zenész, Kontarik Gyula áll. tanító, Lendvay Márton tanár, Erdős Béla tanár, Kelemen Gábor várm. irodaségédtsz, Gomilkovics Lenhard keresk. alsalmazott.

A Torontali Atletikai Klub elnöksége ezúton kéri fel tagjait, hogy minél számosabban jelentkezzenek polgárőrségi szolgálatra.

— Az előadások megkezdése a főgimnáziumban. A nagybeeskereki főgimnázium igazgatósága közli: A főgimnáziumban a „Veni Sancte“ folyó hó 20-án, délelőtt 9 órakor lesz. A tanulók a közign. tanfolyam épületében (Mercy-utca fél 9 órakor gyülekeznek. Onnan a tanár urak vezetése mellett vonulnak a Piaristák templomába. A rendes előadások folyó hó 21-én, hétfőn kezdődnek a közign. tanfolyam épületében és pedig hétfőn, szerdán, pénteken az I—IV., kedden, csütörtökön, szombaton pedig az V—VIII. osztályoknak lesznek előadásaik. Az első hétfőn, illetőleg kedden a tanulók okmányaikkal felszerelve (évvégi bizonyítvány, az ujanak születési bizonyítvány és oltási, illet. újraoltási bizonyítvány) jelenjenek meg. Nagybeeskerek, 1914. szept. hó 13-án. Az igazgatóság.

— Hadi jótékonyág. A hadba-vonultak családjai javára ujabban adakoztak:

Schneider József raktára 15 K, a főgim. ifjuság 17:40 K, a nagybeeskereki pinceregylet 50 K, a „Budlibicska“ asztaltársaság 25 K.

Schrahol János pedig lapunk útján 10 koronát adományozott a Vöröskeresztnek.

— **A zárdaiskola megnyitása.** A nagybecskereki zárdá összes iskolái október hó elsején megnyílnak, amikor a rendes tanítás is megkezdődik. Az iskolák helyiségeire nézve legközelebb történik intézkedés.

— **Adományozzunk távesőveket a katonáknak.** A hadsegélyző hivatal hazafias tevékenységének sikere érdekében figyelmeztet arra, ahogy nekünk, akik most itthon maradtunk, kötelességünk mindent megtenni, ami az értünk küzdő katonáknak harc képességét fokozza. Vannak olyan tárgyak, melyekből a készlet már elfogyott, úgy, hogy azokat vétel után megszerezni felette nehéz. Ilyen a jó táveső is, mely úgy tisztjainknak, mint altisztjainknak a hártéren megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz. A hadsegélyző hivatal felkéri azokat, akik bárminő jó látás birtokában vannak, s azokat nélkülözhetik, küldjék be a hadsegélyző hivatalhoz, Budapest, IV., Váci-utca 38. sz. A hadsegélyző hivatalnak küldött adományok a postán a portamentesség kedvezményében részesülnek.

— **Az októberi nagybecskereki országos vásár.** Nagybecskerek város tanácsa közli, hogy a legközelebbi nagybecskereki országos vásár október hó 8., 9., 10. és 11. napjain lesz, amely vásárra szabályszerű járáttal mindenemű haszonállat fölhajtható.

TAJÉKOZTATÓ.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt esküdtzéki épületben. Nyitva naponként reggel 8-tól d. u. 2 óráig.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 3 órától este 10-ig. Könyvtárra vasárnap, szerda, péntek délután 5-7 óráig.

A „Magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűjtője” nagybecskereki fiókja minden hó 1-je és 15-ike után eső vasárnapján fogad el befizetéseket az Ellmer-féle helyiségben d. u. 2-5 óráig. — A beiratások szintén ott eszközölhetnek.

A magyar nőkhöz!

Mióta a hadsegélyző-hivatal fölhevása megjelent, sok ezer szorgalmas nő kéz fáradozik az országban azoknak a ruhaneműeknek az elkészítésén, amelyekre szükségük van a hadbavonult katonáknak. Most már nagyon is elkelnek ezek a holmik és ezért elérkezett az ideje, az összegyűjtésüknek. Azok a kik ily cikkek előállításával foglalkoztak, küldjék be haladéktalanul a már kész dolgokat, hősipkákat, hasmelegítőket, térd- és lábszárvédőket, flanelingeket a hadsegélyző-hivatalhoz (Budapest, IV., Váci-utca 38.) A csomagokat teljesen díjtalanul szállítja a posta.

Miután megállapították, hogy hősipka, érmelegítő és térdvédő még körülbelül hatszázezer darab szükséges, főkérjük a magyar nőket, jelentsék be sürgősen a főispánnál (Budapestben a polgármesternél), hogy milyen mennyiségű pamutot kívánnak vásárolni és ezen az alapon aztán a hadsegélyző hivatal megküldi a szükséges mennyiséget az illetékes megyei vagy városi központi bizottságnak.

A pamutot nagyban való beszerzési áron bocsátják hölgyeink rendelkezésére. Egy hősipkára tizenegy, egy pár érmelegítőre hét és egy pár térdvédőre tizenkét deka pamut kell. Szükség van ezenkívül vagy ötszázezer darab hősipkára és ötszázezer pár kapcára.

A magyar nők ajándéka fogja megvédeni derek harcosainkat az időjárás viszontagságai ellen. Jelentkezzen tehát minden magyar nő sürgősen, hogy mielőbb megindulhasson az áldásos munka. Az alábbiakban összefoglalóan újra leírjuk a szükséges cikkek elkészítésének módját.

Hó sapka. Készüljön világosszürke gyupufonálból (berlini pamutból), ennek hiányában világos barna (kakiszinü), szóval olyan színű fonálból, amely hasonlít a katonák csukaszürkének nevezett ruhájához.

Kezdjük a munkát úgy, mint a harisnyánál s vegyünk négy tűre összesen száznegyvennégy szemet. Mintázzuk a kötést felváltva, két sima és két fordított szemmel és figyeljünk különösen arra, hogy ez a sorrend akkor se zavartassék meg, amikor egyik tűről átmegyünk a másikra. Az első sort dupla fonállal kell kötni, a többi munka szimpla fonállal folytatandó. Harisnyaszerűen kössünk tizenöt centiméter magasságig. Ezután ne kössünk többé köröskörül, hanem oda-vissza, hogy nyílást nyerjünk. Így folytatjuk a munkát husz centiméter hosszban, minden fogyasztás nélkül. Ha a husz centiméter nyílással elkészültünk, vagyis, ha az egész munka harmincöt centiméter magas, akkor mindkét oldalon ötven-ötven szemet végezzünk be. A közepében megmaradt negyvennégy szemmel pedig tovább kötünk husz centiméter magasságig, úgy hogy az egész darab legyen ötvenöt centiméter hosszú. Ezzel végleg befejeztük a kötést s ugyanazon a pamuttal varrva formáljuk a fejtetőt s a homlokot, amely utóbbira hat centimétert számítsunk. Ha az első sapka elkészült, próbáljuk azt valamelyik férfi fejére. A sapka akkor kifogástalan, ha a nyílás széle köröskörül szorosan tapad a homlokhoz, archoz és állhoz. A hósapka ugyanis köthető, ahogy a Hadsegélyző Hivatal levélelileg terjesztette, mert ez a minta is kifogástalan. Flanelből ne készítsünk hósapkát, mert ezek kevésbé felelnek meg a célnak.

Érmelegítő. Ugyanolyan anyagot használjunk, mint a hósapkánál. Ha a szürke szín fogytán van, akkor az érmelegítőnek az a vége, amely a zubbony alól nem látszik ki, akármilyen színű is köthető. Dolgozzunk harisnyaszerűen összesen hetvenhat szemmel, az első sort dupla fonállal és mintázzuk a kötést úgy, mint a hósapkánál, tehát következetesen két sima szem után mindig két fordított szem. A hosszúság legyen husz centiméter.

Térdvédő. Kössük lehetőleg ugyanolyan színűből, mint a hósapkát. Ha a szürke szín elfogy, vehetünk bármilyen színt is, mert a térdvédő nadrág alatt is hordható. Formára nézve ugyanolyan a térdvédő, mint az érmelegítő, csak hogy nagyobb. Dolgozzunk tehát száztizenkét szemmel és szabjuk meg a hosszát harmincöt centiméterben.

Haskötő. Készüljön jó meleg flanelből, lehetőleg gyapuflanellit alkalmazmazzunk, ennek hiányában vehetünk gyapotflanelt is. A színe mellékes, csak

ne fogjon. Formája téglalakú, szélessége harmincöt centiméter, hossza száz centiméter. Mindegyik végén a felső sarokban legyen egy-egy hatven centiméter, hosszú madzag. Ugyanígy legyen a haskötő felső szélén is két madzag, még pedig egy a hossz közepétől tizenöt centiméterrel jobbra, a másik ugyanennyire balra. Az egyik madzag legyen husz centiméter, a másik száz centiméter.

Téli kapca. Készüljön gyapju- vagy gyapotflanelből, de készülhet barchetből is vagy pedig gyapjuból szőtt szintartü női szövettel. Az anyaga ne legyen igen vastag. Hossza hátván, szélessége ötven centiméter. Beszegni nem szabad.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1914 szept. 7-től tov. rendelkezésig.

INDUL.		óra perc
Nagybecskereki pályaudvarról.		
Karlova—Szeged—Budapestre délelőtt		6-21
Karlova—Szegedre délután		1-13
Zombolya—Szeged—Budapestre délután		4-00
Pancsovára délután		5-18
Karlova—Szeged—Budapestre este		7-18
Pancsovára délelőtt		8-10
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarról.		
Módos—Temesvárra reggel		3-33
Zombolyára keskenyvágányu vonalon reggel		2-26
Zombolyára keskenyvágányu vonalon délelőtt		11-55
Zombolyára keskenyvágányu vonalon délután		5-25
ÉRKEZIK.		
Nagybecskereki pályaudvarra.		
Budapest—Szeged—Karlováról délelőtt		6-49
Budapest—Szeged—Karlováról délután		4-50
Budapest—Szeged—Nagyik—Karlováról este		9-21
Temesvár—Zombolyáról délelőtt		9-28
Temesvár—Zombolyáról este		6-30
Pancsováról délelőtt		8-38
Pancsováról este		6-52
Nagybecskerek-bégap. pályaudvarra.		
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon este		9-34
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon délután		4-10
Zombolyáról keskenyvágányu vonalon délelőtt		8-23

Hirdetés.

Ezennel közhírré tesszük, hogy a Melenczei-utcában volt

irodánkat f. hó 15-ike óta

Váraljai-u. 35. sz. alá helyeztük.

926-11

Kiváló tisztelettel

Délmagyarországi Őr- és Biztonsági Vállalat
Nagybecskereki fiókjának üztelvezetője.

Torontáli iparművész

jutányosan készít művészi diszoklevelet, illusztrációt, könyvdiszket, plakátokat, levélfejeket, címkéket, reklám-cédulákat és bármilyen iparművészeti tervezést.

Megrendelések a „Torontál”

kiadóhivatalába intézendők. 425-x.92

Aktuális könyvvásárlás!

Sodó János:

A nemzetközi jogok a háboruban.

Részletes áttekintést nyújt mindenki számára a háboruban érvényes nemzetközi törvényekről és hadiszokásokról.

(929-6.2)

Félfáron: 1 kor. 50 fillérért megrendelhető:

Almásy és Szepessy-féle könyvkereskedésben Nagybecskerekben.

HELYBELI BESZERZÉSI FORRÁSOK.

Asztalos:

Szelentzky Pál, Árpád-utca.

Bádogos:Schmidt Ferenc, Nicky-utca.
Walik István, József főherceg-u.**Biztosítási ügynökségek:**Franz J. L. (Adria) Hunyadi-utca.
Hirtenstein Márk (Bécsi bizt.) Erzsébet-tér.
Magy.—Francia bizt. társ. József fűg-u.
Ifj. Rigó István (Első M. Alt.) Árpád-u. 21.
Rosenberg Salamon (Magyar Elet- és Járadék), Ferenc József-tér. Telefon 3—22.
Steinitzer Géza (Ass. Generali) Gabonatér.**Borbély és fodrász:**Ikity Dusán, Hunyadi-utca.
Nagyvinszky Iván, Hunyadi-u.**Butorgyár:**

Benceze A. és fia, Hunyadi-utca.

Cementgyár:

Özv. Guttman Jakabné és fiai, Kültelek.

Cipőkereskedők:Kertész A., Iskolaépület.
Weinberger K., Hunyadi-u.
Wilhelm Ferenc, Hunyadi-utca 2.**Divatáruház:**Boskovits S. J., Hunyadi-utca.
Bukovác István, Hunyadi-utca.
Mesznik Imre, Pénzügyi palota.
Perger Rezső, Jókai-u.**Dobozgyár és műkönyvkötészet:**

Schneider János, Aradáci-ut.

Drogueria:

Melkuhn Dezső, Hunyadi-utca.

Ékszerészek:Goldberg Mihály, Hunyadi-u.
Mesznik R. özv., Hunyadi-u.**Fényképész:**

Oroszy Lajos, Korona-utca.

Férfiszabók:Grünbaum Vilmos, Hunyadi-utca.
Kocsis Sándor, Klub-kávéházzal szemben.
Kovács Ödön, Hunyadi-utca.
Tóth József Hunyadi-utca.**Fogműterem:**Buzolich József, Hunyadi-utca.
Dr. Stepanov Svetislav, Hunyadi-utca.**Fűszer- és csemegekereskedés:**Fendler József, Hunyadi-u.
Weiterschan József, Hunyadi-u.**Gépjavitó műhely:**Bürger és Grünwald, Temesvári-u.
Csókás Antal, Nicky-utca.**Gőzfűrés:**Engel Sámuel, Eötvös-utca.
Kereskedelmi részv.-társ. Eötvös-u.**Gyógyszertárak:**Kellner J. utóda Czikajló, Hunyadi-u.
Kollarich Gábor, Melencei-utca.
Vági Sándor, Szerb egyház-palota.**Hálógyár:**

Csusner János.

Kalapkészítő:

Andresz A. Fötér, Bauer-ház.

Kalapraktár:

Sindelás Béla, Hunyadi-utca.

Kávéházak:

Sólyom György, Klub-kávéház.

Kézműaru-, rövidáruüzlet:Benó testvérek, Hunyadi-utca.
Eisenstädter S. és társai, Hunyadi-utca.
Freund S. és fiai, Hunyadi-utca.
Molnár Lajos, Hunyadi-utca.
Stagelschmidt János, Hunyadi-utca.**Könyv-, zenemű- és papirkereskedés:**Almásy és Szepessy, Hunyadi-utca.
Mangold Lipót, Hunyadi-utca.**Könyvkötészet:**

Schneider Lajos, Megyeház-utca (Pest-szállodával szemben).

Kocsigyártó:

Amend Ferenc, Nicky-utca.

Kőművesek:Gazdig György, Szerbtemplom-u.
Hoff N. és társa.
Klaszky Jakab, Váraljai-u.
Mattern Mihály, Juranics-u.
Pányi János.**Lakk-, kence-, és festékáruraktár:**

Pencz János, Megyeház-utca.

Lakatosműhely:

Engel Adám, Megyeház-utca.

Lisztkereskedés:

Klein Mór, Hunyadi-u.

Mészáros és hentes:Bánerle testvérek, Városházépület.
Prokisch Gyula, Hunyadi-u.
Wegner testvérek, Hunyadi-utca.**Mozigépek, berendezések:**

Berger Árpád, Hunyadi-utca.

Műköszörüs:

Molnár János, Nicky-u.

Női kalapüzlet:

Tolvay Józsefné, Hunyadi-utca.

Női kész kosztüm és bluz:

Schwartz Dávid, Hunyadi-utca.

Ruhakereskedés:Felsenstein Ferenc, Hunyadi-u.
Goldschmidt Lipót, Hunyadi-u.
Schwarz Dávid, Hunyadi-u.**Sírkórártár és szobrászterem:**

Tunner Alajos, Szerbtemplom-utca.

Szállító-cég:Eckstein János, Hunyadi-utca.
Perl Mór, Szerb egyházpalota.**Szállodák:**Beneth nagyszálloda, Ferenc József-tér.
Korona-szálloda, Erzsébet-tér.
„Pest városához“ c. szálloda, Megyeház.**Szénkereskedés:**

Herzog Gyula, Kinizsy-u.

Szeszgyár:Lukács és társa, Kültelek.
Schwirllich Alajos, Aradáci-u.**Téglagyár:**Klein Bernát.
Stagelschmidt J. és J.**Temetkezési intézet:**

Benceze A. és fiai.

Tűzifa-, épületfakereskedés:Annau örökösök, Korona-utca.
Gerő Henrik, Korona-utca 4.
Kurländer Imre, Aradáci-ut 1.**Uridivatáruház:**

Liptay Dezső, Hunyadi-utca.

Vaskereskedés:Bolesznay Antal, Hunyadi-u.
Daun Gyula, Hunyadi-utca.
Berényi Bódog, Hunyadi-utca.**Vendéglő, étterem:**Gál István, Orient-étterem
Habrich Ferenc, Melencei-u. 29.
Kovács János, vasuti vendéglő.
Magyar Király söresarnok.
Marcoin Jenő, Kaszinó-vendéglő.
Remsing Mátyás, Otthon-söresarnok
Tóth és Norizsán, a nagyhíd mellett.**Virágkereskedés és kertészet:**

Oláh Gábor, Bajza-u.

Zongorarakartár:

Weisser Adon, Gizella-part 6.

Hirdetéseket jutányos árért közöl a „Torontál“

politikai napilap kiadóhivatala, mely lap a legrégebb, legelterjedtebb, legolvasottabb napilap Torontálvármegyében.